The Norwegian Heritage

”Til Amerika, til Amerika.”

Tekst frå Bygdebok 3 i Naustdal

Ressursane i Naustdal var pressa til det yttarste på 1800-talet. Bruk vart delte og husmannsplassar vart oppretta. Dette skapte eit folketrykk, som utvandringa frå 1860 løyste ut. Alt for 1880 reiste mange frå bygda til Amerika, men det var småtteri mot dei strie straumar av naustedøler som emigrerte frå 1880-åra til slutten av 1920-åra, då utvandringa tok slutt. Den fyrste store bylgja av emigrantar frå Naustdal tok til i 1881 og rulla med varierande styrke fram til 1893. Nokre år frå midten av 1890-talet var det svært få som utvandra, men frå 1901 og fram til fyrste verdenskrigen kom ei ny, kraftig

bylgje med utvandrarar. Under fyrste verdenskrigen stoppa utvandringa heilt opp, men skaut på ny fart i den siste utvandringsbylgja frå 1922 til 1928. I 1928 finn vi dei siste Amerikafararane i lensmannen sin flytteprotokoll. Frå den fyrste naustedølen utvandra i 1864 og til den siste i 1928 finn vi totalt 1422 naustedøler innførte som utvandra til Amerika.
Når vi ser på utvandringa saman med korleis talet på fødde og døde varierte, ser vi at det var

utvandringa som regulerte folketalet i naustdal. Dei åra då utvandringa var høgare enn fødselsoverskotet, reduserte den folketalet. Men vi har ein svært tydeleg periode med omvendt forteikn, frå 1894 til 1898 , då var det få naustedøler som reiste. Då var fødselsoverskotet mykje høgare enn utvandringa, og det var dei einaste åra folketalet auka i den perioden vi no ser på.

Emigrants leaving home

Lat oss vende tilbake til dei 1311 naustedølene vi mangla mellom teljingane i 1875 og 1920. Det fyrste som syner seg er at ein del finst fleire gonger i utvandringslistene. Til saman er det 107 vi kan spore opppå denne måten. Dette var personar som var heime ein tur og reiste tattende til Amerika, og dei tok gjerne med seg slektningar.Enkelte var heime fleire gonger,for vi finn nokre personar både tre og fire gonger i listene. Etter dette står vi att med 1204 personar.

Hands across the sea

Dreg vi no utflytte frå fødselsoverskotet, finn vi at nedgangen i folketalet mellom dei to teljingane skulsle ha vore 322 personar. Men nedgangen var mindre, berre 238, eller ein skilnad på 84 personar. Dette må då ha vore folk som flytte til Naustdal, men truleg vr det fleire som flytte til bygda i dene perioden. I flketeljinga i 1900 finn 78 personar under 25 år, fødde i andre prestgegjeld, og dei må i alle fall ha flytta til bygda etter 1875. Meen ein del innflyttarar var eldre enn dette, i tillegg er det nok også flytta inn ein del personar etter 11900. Difor må talet på innflyttarar ha vore høgare enn dei 84 vi kom fram til. Og då står vi att med det mest usikre i kjeldematerialet: Slett ikkje alle som fekk flytteattest drog frå bygda, slik at talet på utvandrarar neppe var så høgt som vi ovanfor har funne.
Dei fyrste som utvandra, reiste med seglskip og skulle syte for eigen mat for minst 10 veker. Ei proviantliste kunne m.a. innehalde 70 pund brød, 8 pund smør, 24 pund smør,1 dunk sild, dessutan måtte dei ha med vatn, tre potter dagleg for kvar. I tillegg var utvandrarane tilrådde å ta med bakstehelle, rokk, handkvern, rifle og sølvtøy som dei hadde, og mange tok og med bibel og postill.

.
Alt pakka dei i Amerikakista

Etter at dampskip vart vanleg kring 1880, tok turen berre to-tre veker.

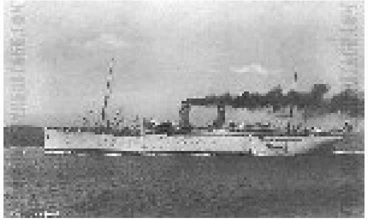

Ein kan spørje kva det var som fekk så mange til å ta eit såstort steg som å emigrere. Vi har alt peika på at bygder i Noreg, heile tida var ei drivfjør under utvandringa. Tradisjonelt har det vore vnleg å seie at fattigdom i heimlandet fekk folk til å emigrere. Det4 var ofte tilfelle, men slett ikkje alltid, kanskje ikkje ien gong det vanlegste. Sjølvsagt var det ynskjet om ei betre framtid som dreiv folk til på flyttefot. Men få av de4i fattigaste makta å koste billett til overfarten. I 1897 kosta t.d. ein billett frå 170 kr på andre klasse. Og sjølv det var mange pengar.

Daily life aboard

Utlån frå Norway-Heritage

Between decks

Dancing on board

A burial at sea on board the S/S Oscar II in 1911
. "Her husband is taking farewell"

Emigrantskip Bergen Havn 1870-åra

Heime i Naustdal

På Jaren, Kalland

Foto: Johanna Barstad

I Nesstranda, Nesgrenda, Instedalen

Ship Rules:

1. The fire will be lit on the fire place (stove) each morning at 6 o'clock a.m., and every passenger not hindered by sickness or some other valid reason shall get up no later than 7 o'clock a.m.
2. The fire shall be put out at 8 o'clock p.m. and passengers must be in their bunks by 10 o'clock p.m.
3. The deck in the passengers' quarters and under the bunks shall be swept each morning before breakfast, and the sweepings be thrown overboard. Once a week the deck in the passengers' quarters shall be scraped.
4. Each morning before the fire is lit, necessary fuel and water will be distributed to the passengers. This task, and cleaning of the deck and the cabins on deck, will be carried out on a daily basis by a suitable number of men on a rotation basis. This group is also to check the cleanliness of the passengers and adherence to all other regulations.
5. Lamps will be lit in passengers' quarters after dark and be kept burning until 10 o'clock in the evening.
6. Tobacco smoking is not permitted below deck, nor is the use of open flame or hay or straw permitted.
7. All cooking utensils must be washed after use and always be kept clean.
8. All bedding must be taken up on deck once or twice a week and be aired out, and the bunks cleaned each time this is done.
9. Clothing may not be washed or hung up to dry below deck, but each week, as conditions permit, a day will be determined for general washing.
10. All passengers who bring spirits or other alcoholic beverages on board are obligated upon embarking the ship to hand over the same for safekeeping. These passengers may receive a reasonable daily portion. Passengers are forbidden to have gunpowder in their possession, and this as well as guns or other weapons brought on board must be placed in safekeeping with ship's officers. These will be returned to passengers at journey's end.
11. Cards or dice are not allowed on board since these can easily lead to quarrels and disagreements. Passengers should treat each other with courtesy and respect. No quarrelsome or disputatious behavior will be tolerated.
12. No seaman is allowed on the passenger deck, unless he has received orders to do specific work. Nor is any passenger, under any circumstances whatsoever, allowed in the cabin of a crewmember or the ship's galley. It is not permitted to drill holes, do any cutting, pound nails or do any other kind of damage to the ship's beams, boards or decks.
13. It is expected of the passengers that they appear on deck each Sunday in clean clothing and that they, as much as circumstances permit, keep the Sabbath.
14. All manner of games and entertainment are permitted and recommended as contributing to the maintenance of good health during a long journey. Personal cleanliness also contributes a good deal to this and is therefore highly recommended to the passengers.
15. Passengers must not speak to the man at the helm.
16. It is taken for granted that every passenger is obligated to obey the orders of the Captain in all respects.